

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

ВИПУСКНА РОБОТА

на тему:

„Методичний супровід практичної підготовки суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту”

слухача з короткострокового підвищення кваліфікації з питань цивільного захисту категорії: „Майстри виробничого навчання навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту”

майстер виробничого навчання Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Полтавської області
Щербань Олег Вікторовича

Перевірив: Мельничук І.В.В.В.В.
(посада, вчений ступінь (звання), прізвище, ініціали)

Мельничук І.В.В.
доцент І.В.В.

КИЇВ, 2018

Зміст

Вступ	3
1. Підготовка та проведення занять з практичної підготовки	5
1.1. Організація проведення практичної підготовки	6
1.2. Перелік навчально виробничих робіт	9
1.3. Документи для проведення занять з практичної підготовки	10
1.4. Інструктивно-методичні заняття	12
1.5. Інструктажі та консультації	18
2. Підготовка методичних матеріалів з проведення спеціальних об'єктових навчань (тренувань) з питань цивільного захисту	19
2.1. Методичні рекомендації щодо підготовки та проведення спеціальних об'єктових навчань (тренувань) з питань цивільного захисту	20
2.2. Методичні розробки з проведення спеціальних об'єктових навчань (тренувань) з питань цивільного захисту	28
3. Перелік основних документів, які відпрацьовуються учасниками заходів практичної підготовки, їх форми та зміст	28
Список використаних джерел	33

Висновок

Вступ

Відповідно до вимог постанови КМУ від 23 жовтня 2013 року № 819 «Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту» Навчально-методичний центр забезпечує методичний супровід суб'єктів господарювання, що проводять навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, аварійних ситуаціях та в умовах терористичного акту.

Методичний супровід підприємств, установ, організацій, що проводять спеціальні об'єктові навчання і тренування з питань ЦЗ (далі – методичний супровід) це – комплекс заходів, що проводиться із посадовими особами підприємств, установ, організацій, на яких покладено виконання обов'язків щодо організації та проведення заходів цивільного захисту територіальними курсами, навчально-методичними центрами цивільного захисту та безпеки життєдіяльності у взаємодії із територіальними управліннями ДСНС України з метою забезпечення успішної практичної підготовки.

Методичний супровід організовує Начальник центру (курсів) у взаємодії із територіальними органами ДСНС України.

Методичний супровід повинен мати плановий та організований характер. Тому на початку навчального року в центрі розробляється план роботи щодо здійснення методичного супроводу на основі затверджених керівником місцевої державної адміністрації, органу місцевого самоврядування план-графік проведення практичної підготовки осіб керівного складу і фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів цивільного захисту на підприємствах, в установах, організаціях. При розробленні плану роботи необхідно врахувати розподіл годин для виконання навчально-виробничих завдань під час здійснення методичного супроводу.

Методичний супровід здійснюється шляхом:

- проведення педагогічними працівниками центрів інструктивно-методичних занять, які організовуються та здійснюються керівником підприємства, установи, організації;

- участю у розробленні документації з підготовки та проведення навчань (тренувань);

- проведення інструктажів з посередниками та працівниками, які на час навчання (тренування) призначаються керівниками на навчальних місцях з практичного відпрацювання заходів і робіт та/або залучаються до проведення таких заходів і робіт;

- здійснення посередницьких функцій керівника навчань (тренувань) при штабі керівництва, силах цивільного захисту;

- участю у підготовці та проведенні заходів з підведення підсумків навчань (тренувань).

Відповідно до Типового положення про територіальні курси, навчально-методичні центри цивільного захисту та безпеки життєдіяльності, затвердженого наказом МВС України від 29.05.2014 № 523, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 13.06.2014 за № 624/25401) проводиться методичний супровід на всіх етапах практичної підготовки. Згідно до (вимоги п. 6.7.) Типового положення, з метою успішного проведення навчання окремим заходом методичного супроводу обов'язково визначається проведення інструктивно-методичних занять з керівництвом навчання. На такий вид навчання складаються окремі плани їх проведення.

Робота щодо проведення методичного супроводу розпочинається з укладання угоди з суб'єктами господарювання про організацію методичного супроводу проведення суб'єктами господарювання спеціальних об'єктових навчань і тренувань.

В укладених угодах необхідно передбачити:

- мету проведення методичного супроводу;

- порядок навчання керівного складу та учасників спеціальних об'єктових навчань і тренувань в підготовчий період та під час проведення навчань і тренувань;

- порядок надання допомоги щодо розробки документів для проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань, алгоритмів дій учасників;

порядок організації інструктивно-методичних занять для підготовки керівництва і забезпечення успішного проведення навчання і тренування;

ступінь участі представників навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності під час проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань та підготовки необхідних даних для підведення підсумків та підготовки звіту;

інші питання які, на думку сторін, які укладають договір, необхідно провести для успішного проведення методичного супроводу підприємства, установи, організації, що проводять спеціальні об'єктові навчання і тренування з питань цивільного захисту.

Безпосередня організація методичного супроводу покладається на начальника циклу практичної підготовки (майстра виробничого навчання).

1. Підготовка та проведення занять з практичної підготовки

Виходячи з основних положень нормативно-правової бази у сфері освіти методичний супровід підприємств, установ, організацій, що проводять заходи практичної підготовки має, поряд з іншими, навчальну та консультаційну функції.

Ці функції орієнтовані на поглиблення знань і розвиток навичок учасників практичного заходу у питаннях порядку його організації, а також надання їм практичної допомоги у вирішенні навчальних питань за планом проведення.

Реалізацію цих функцій методичного супроводу рекомендується здійснювати на базі комплексу його навчально-методичного забезпечення, складовими якого доцільно мати:

програмно-методичне забезпечення методичного супроводу підприємств, установ, організацій, що проводять спеціальні об'єктові навчання і тренування з питань цивільного захисту;

обов'язки педагогічних працівників структурних підрозділів НМЦ ЦЗ та БЖД Полтавської області з питань підготовки та проведення методичного

супроводу;

плануючі, навчально-методичні та облікові документи, що розробляються для забезпечення роботи майстрів виробничого навчання циклу практичної підготовки (міських курсів, навчально-консультаційних пунктів Центру) під час підготовки та здійснення методичного супроводу заходів практичної підготовки;

матеріали (методичні вказівки, дидактичні матеріали, витяги з нормативно-правових актів тощо), що забезпечують самостійну роботу учасників практичних заходів;

основні документи, що відпрацьовуються учасниками заходів практичної підготовки за методичною допомогою педагогічних працівників Центру, їх форми та зміст.

1.1. Організація проведення практичної підготовки

Практична підготовка керівного складу і фахівців суб'єктів господарювання, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з цивільного захисту, керівників спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту здійснюється шляхом проведення з ними спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту, які поряд з командно-штабними навчаннями, штабними тренуваннями, спеціальними навчаннями (тренуваннями) є заходом з підготовки органів управління та сил цивільного захисту до дій за призначенням в мирний час та в особливий період.

Для проведення спеціальних об'єктових тренувань і навчань з питань цивільного захисту суб'єктами господарювання щороку розробляються та затверджуються їх керівниками за погодженням з місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та територіальними органами ДСНС Графіки проведення таких навчань і тренувань.

Відповідно до узгоджених Графіків проведення спеціальних об'єктових тренувань і навчань з питань цивільного захисту курсами разом із місцевим структурним підрозділом територіального органу ДСНС України розробляється

та затверджується в установленому порядку керівником відповідного органу місцевого самоврядування План-графік проведення практичної підготовки осіб керівного складу і фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів цивільного захисту на підприємствах, установах, організаціях на рік.

План-графік є єдиним організаційно-розпорядчим документом для планування на курсах заходів з практичної підготовки та здійснення структурним підрозділом територіального органу ДСНС України контролю і обліку проведених заходів на місцевому і регіональному рівнях. На підставі затвердженого Плану-графіку завідувачем курсів здійснюється розподіл заходів між працівниками курсів у яких вони беруть безпосередню участь.

При розподілі заходів необхідно враховувати наявність у суб'єкті господарювання відповідної категорії цивільного захисту, чисельність працюючих на суб'єкті господарювання, перелік територіальних базових (опорних) загальноосвітніх та дошкільних навчальних закладів, а також конкретний вид заходу з практичної підготовки.

Спеціальне об'єктове навчання з питань цивільного захисту, проводиться один раз на три роки, тривалістю до двох діб. Керівник заходу - керівник (заступник керівника) суб'єкта господарювання. Склад учасників заходу - члени комісії з питань надзвичайних ситуацій, керівний склад і фахівці, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, суб'єкта господарювання, спеціалізовані служби цивільного захисту, до третини формувань цивільного захисту суб'єкта господарювання.

Спеціальне об'єктове тренування з питань цивільного захисту спеціалізованої служби цивільного захисту, проводиться не менше одного разу на рік, тривалістю до однієї доби. Керівник заходу - керівник спеціалізованої служби цивільного захисту. Склад учасників заходу - керівний склад і фахівці, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з цивільного захисту суб'єкта господарювання, відповідна спеціалізована служба цивільного захисту.

Спеціальне об'єктове тренування з питань цивільного захисту формування цивільного захисту, проводиться не менше одного разу на рік, тривалістю до однієї доби. Керівник заходу - керівник формування цивільного захисту. Склад учасників заходу - керівний склад і фахівці, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з цивільного захисту суб'єкта господарювання, відповідне формування цивільного захисту.

Об'єктове тренування з питань цивільного захисту у вищому навчальному закладі з учасниками навчально-виховного процесу.

День цивільного захисту у професійно-технічному та базовому (опорному) загальноосвітньому навчальному закладі з учасниками навчально-виховного процесу.

Тиждень безпеки дитини у базовому дошкільному навчальному закладі з учасниками навчально-виховного процесу.

Майстри виробничого навчання закріплюються за суб'єктами господарювання для проведення на їх навчально-виробничій базі наступних видів занять з практичної підготовки:

інструкторсько-методичних занять з керівництвом та посередницьким складом спеціальних об'єктових навчань, об'єктових тренувань з питань цивільного захисту;

інструктажів з посередниками та працівниками, які на час спеціального об'єктового навчання призначаються керівниками на навчальних місцях з практичного відпрацювання заходів і робіт;

консультацій з керівництвом спеціалізованих служб або формувань цивільного захисту, які залучаються до відпрацювання навчальних питань спеціального об'єктового тренування.

Відповідно до проведеного завідувачем курсів розподілу заходів з практичної підготовки старшим майстром виробничого навчання курсів разом з майстрами виробничого навчання складається наступна плануюча документація з практичної підготовки на рік:

переліки навчально-виробничих робіт пов'язаних з проведенням

інструктивно-методичних занять та інструктажів;

графік проведення консультацій майстрами виробничого навчання.

1.2. Перелік навчально-виробничих робіт

Переліки навчально-виробничих робіт окремо складаються на спеціальне об'єктове навчання суб'єкту господарювання з чисельністю працюючих 50 і більше осіб, спеціальне об'єктове навчання суб'єкту господарювання з чисельністю працюючих менше 50 осіб, об'єктове тренування вищого навчального закладу, показовий День цивільного захисту на базі загальноосвітнього навчального закладу, показовий Тиждень безпеки дитини на базі дошкільного навчального закладу.

Основою для їх складання є добір робіт майстрами виробничого навчання, що мають виконуватися тими, хто навчається. Для заступників (помічників) керівника навчання, персоналу штабу керівництва добираються роботи з відпрацювання документів за навчанням:

розробка базового сценарію навчання, об'єктового тренування вищого навчального закладу з позначеною навчальною обстановкою;

визначення ходу навчання, об'єктового тренування вищого навчального закладу послідовності відпрацювання навчальних питань;

відпрацювання плану об'єкта з графічним показом ділянок, рубежів, пунктів відтворення обстановки та переліком засобів імітації;

розробка почасового графіку нарощування обстановки з переліком ввідних;

відпрацювання схеми розгортання сил і засобів у місцях (ділянках) відпрацювання практичних заходів та їх змісту;

розробка таблицю термінових донесень за навчанням.

Для посередників та працівників, які на час навчання призначаються керівниками на навчальних місцях з практичного відпрацювання заходів добираються роботи з відпрацювання особистих планів робіт та виконання заходів безпеки.

Для всіх робіт, що включаються до переліку, визначаються орієнтовні норми часу на їх відпрацювання та додаються варіанти необхідної документації, інструктивні, технологічні або операційні карти підготовлені і схваленні методичною комісією курсів.

Особливості із складання переліків навчально-виробничих робіт показового Дня цивільного захисту, Тижня безпеки дитини полягають у доборі робіт, що мають виконуватися керівником заходу та його заступниками (помічниками) з підготовки та проведення:

заходів об'єктового тренування з питань цивільного захисту;

навчально-виховних заходів з учнями початкових, середніх та старших класів, дітьми дошкільного віку;

просвітницьких заходів;

заходів спортивного спрямування (змагань, естафет, тренувань).

1.3. Документи для проведення занять з практичної підготовки

Для завчасної та ретельної підготовки до проведення занять з практичної підготовки майстром виробничого навчання на конкретний вид і термін проведення практичного заходу на суб'єкті господарювання розробляються:

план проведення інструктивно-методичного заняття (інструктажу);

завдання на виконання конкретної навчально-виробничої роботи.

План проведення інструктивно-методичного заняття (інструктажу) розробляється майстром виробничого навчання з урахуванням графіку проведення спеціальних об'єктових тренувань і навчань з питань цивільного захисту затвердженого відповідним керівником суб'єкту господарювання та визначає конкретну структуру інструктивно-методичного (інструктивного) заняття і час, відведений на кожний із його елементів.

Структурними елементами інструктивно-методичного заняття, як правило визначаються вступне, поточне та заключне інструктування.

Інструктивна діяльність майстра виробничого навчання орієнтована на:

визначення вихідних даних спеціального об'єктового навчання

(тренування) шляхом аналізу планів діяльності суб'єкту забезпечення цивільного захисту у мирний час і в особливий період;

відпрацювання на робочих місцях персоналом штабу керівництва, посередниками, керівниками навчальних місць завдань з виконання кожної із переліку навчально-виробничої роботи;

показ методики підготовки натурних ділянок, рубежів, місць з відтворення обстановки та роботи штабу керівництва під час відпрацювання практичних заходів за навчанням (тренуванням);

надання рекомендацій стосовно підготовки матеріалів для розбору навчання (тренування).

Завдання на виконання конкретної навчально-виробничої роботи розробляюся майстром виробничого навчання на кожну умовну групу тих, хто має їх виконувати. За своїм змістом завдання визначають виконувану роботу, вихідні дані для її виконання, технологічні або операційні карти підготовлені курсами за допомогою яких здійснюється поетапне відпрацювання завдання, документи і матеріали, що повинні бути представлені за результатами виконання робіт.

Технологічні (операційні) карти – це спеціальна документація, у якій докладно розписаний перелік основних процедур, операцій, робіт порядок, умови й вимоги до їхнього виконання, наводяться відомості про обладнання, прилади, інструменти та пристрої, які необхідно використовувати. Основою технологічних карт є закріплений алгоритм дій з виконання процедур, операцій, робіт і завданні в цілому у вигляді тексту, графіків, блоків, схем, рисунків та фотографій.

Зміст технологічних карт вміщує:

загальні положення;

завдання та обов'язки;

стислий опис основних робіт;

блок-схеми, графіки, таблиці;

відомості про обладнання, прилади;

вимоги техніки безпеки;

додатки - відомості, що деталізують технології виконання основних процедур, операцій, робіт, дій.

1.4. Інструктивно-методичні заняття

Ефективність практичної підготовки осіб керівного складу і фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту суб'єкта господарювання залежить передусім від особистої підготовки і методичної майстерності осіб, що проводять спеціальні об'єктові навчання, тренування.

З метою підвищення методичної майстерності заступників (помічників) керівника навчання, персоналу штабу керівництва перед проведенням спеціального об'єктового навчання, тренування керівником суб'єкту господарювання організовується проведення з ними інструктивно-методичних занять. Керівниками таких занять є майстри виробничого навчання курсів цивільного захисту.

На інструктивно-методичних заняттях перевіряються знання основних положень з проведення спеціального об'єктового навчання, тренування, під керівництвом майстра виробничого навчання відпрацьовуються документи з проведення навчання, тренування показується методика підготовки натурних ділянок, рубежів, місць з відтворення обстановки та роботи штабу керівництва під час відпрацювання практичних заходів за навчанням (тренуванням).

Для проведення спеціального об'єктового навчання розробляється План проведення, якій є основним документом, що визначає хід навчання, послідовність відпрацювання навчальних питань. План проведення розробляється текстуально з такими додатками: план об'єкта з графічним показом ділянок, рубежів, пунктів відтворення обстановки та переліком засобів імітації; почасовий графік нарощування обстановки з переліком ввідних; схема розгортання сил і засобів у місцях (ділянках) відпрацювання практичних заходів та їх зміст; таблиць термінових донесень за навчанням.

План нарощування обстановки, план імітації та план проведення практичних заходів можуть відпрацьовуватися окремо. Заступниками (помічниками) керівника навчання та посередниками на основі Плану проведення відпрацьовуються особисті плани роботи.

Інструктивно-методичні заняття проводяться майстрами виробничого навчання безпосередньо на робочому місці того, хто навчається або на спеціально обладнаних навчальних місцях з відтворення обстановки та роботи штабу керівництва у період навчання, тренування.

Формами проведення занять залежно від чисельності тих, хто навчається, місця навчання та технології виконання ними робіт можуть бути індивідуальна, групова або, змішана.

При індивідуальній формі передбачається, що той, хто навчається безпосередньо на своєму робочому місці під керівництвом майстра виробничого навчання виконує завдання на виконання конкретної навчально-виробничої роботи.

При груповій всі особи, хто навчається на спеціально обладнаних навчальних місцях роботи штабу керівництва навчання або з відтворення обстановки чи місць імітації під керівництвом майстра виробничого навчання виконують однакові або однотипні завдання.

Інструктивно-методичне заняття по тривалості дорівнює часу рекомендованому для обліку з підготовки одного заходу практичної підготовки і як звичайне заняття може містити у собі опитування, пояснення й закріплення матеріалу.

Проведення заняття передбачає наявність у осіб, які за наказом керівника суб'єкту господарювання призначені заступниками (помічниками) керівника навчання або входять до складу штабу керівництва навчання, необхідного рівня компетенції за результатами проходження ними у встановленні строки функціонального навчання.

На початку заняття майстром виробничого навчання проводиться груповий вступний інструктаж на робочих місцях тих, хто навчається:

доводяться цілі, характер і призначення запланованих робіт, пояснюється нова теоретична навчальна інформація, демонструється інструкційна та інструкційно-технологічна документація, доводиться інформація про типові помилки та способи їх попередження, надаються відповіді на запитання.

В подальшому майстром виробничого навчання проводяться індивідуальні поточні інструктажі з відпрацювання тими, хто навчається завдань з виконання конкретної навчально-виробничої роботи, що передбачає перед початком видачу завдання для самостійної роботи та пояснення послідовності його виконання, з послідуочим проведенням цільових обходів робочих місць.

Приблизні цілі обходів робочих місць: перевірка умінь користуватися інструкційними та технологічними картами, надання допомоги та перевірка ходу виконання завдання, приймання та оцінювання робіт.

Підбиття підсумків виконання тими, хто навчається завдань, об'єктивне оцінювання підсумків їх практичної діяльності проводиться майстром виробничого навчання на заключному інструктажу.

Організація інструктивної діяльності майстра виробничого навчання з виконання конкретних навчально-виробничих робіт:

1) Для визначення вихідних даних з проведення спеціального об'єктового навчання (тренування) майстром виробничого навчання за груповою формою проводиться аналіз Плану реагування на надзвичайні ситуації суб'єкту господарювання. Розглядаються:

висновки з аналізу стану безпеки на об'єкті суб'єкту господарювання для визначення теми навчання, навчальних цілей і питань, сценаріїв розіграшу та нарощування обстановки;

органи управління та сили цивільного захисту, що залучаються до реагування на НС на об'єкті суб'єкта господарювання, для визначення складу учасників навчання;

порядок оповіщення адміністрації та персоналу про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій, їх укриття і захист від ураження, а також

організація реагування на НС для визначення навчальних місць, натурних ділянок, рубежів, місць з відтворення обстановки;

організація основних видів забезпечення дій у зоні НС для визначення основних питань всебічного забезпечення учасників навчання та залучених до навчання, а також уточнення кошторису на підготовку та проведення навчання.

В разі необхідності відпрацювати заходи цивільного захисту у випадку оголошення мобілізації або в режимі воєнного стану під час проведення спеціального об'єктового навчання аналогічно здійснити аналіз Плану цивільного захисту суб'єкту господарювання на особливий період.

2) Відпрацювання документів з проведення навчання здійснюється працівниками штабу керівництва навчання, з проведення тренування заступниками (помічниками) керівника тренування, самостійно на своїх робочих місцях відповідно до розроблених майстром виробничого навчання та отриманих ними завдань на виконання конкретної навчально-виробничої роботи.

Майстром виробничого навчання контролюється хід виконання завдання, при необхідності надаються індивідуальні консультації, заслуховується звіт про виконану роботу.

3) Показ майстром виробничого навчання методики підготовки натурних ділянок, рубежів, місць з відтворення обстановки поєднується з розповіддю, яка виступає в цьому випадку в ролі пояснень. Основна увага звертається на позначення місць імітації ушкоджених будівель, комунальних і енергетичних мереж, інших комунікацій, а також технологічних елементів об'єктів, підготовку засобів імітації пожеж, забруднених ділянок, завалів над сховищами, укриттями, підвалами, методи, способи і прийоми імітації уражених та засоби і матеріали, що застосовуються при цьому, раціональне розміщення статистів та використання ними імітаційних талонів.

Показ методики роботи штабу керівництва під час відпрацювання практичних заходів за навчанням передбачає розкриття майстром виробничого навчання змісту роботи робочих груп штабу з питань аналізу ситуації та

визначення зони НС, розстановки сил на вирішальних та інших головних напрямках ліквідації наслідків НС, підготовки, реєстрації розпоряджень керівника робіт з ліквідації наслідків НС та організації доведення їх до відомих виконавців, координації і обліку залучених сил і засобів, ведення оперативної та звітної документації.

При показі застосовуються форми особистого показу майстром виробничого навчання прийомів і способів роботи груп штабу, показу ним зразків документації та пристроїв для роботи, демонстрації презентацій та показу інших наочних засобів.

4) Надання рекомендацій стосовно підготовки матеріалів для розбору навчання (тренування) включає характеристику за формою і змістом:

донесень, що подаються посередниками за етапами навчання;

аналізу дій учасників навчання;

тез доповіді та наочних матеріалів для розбору.

Майстром виробничого навчання розкривається форма і зміст донесень за етапами навчання у вигляді короткого аналізу дій його учасників, вимоги до наведення фактів, цифрових показників, конкретних прикладів, висновків і пропозицій.

Надаються рекомендації щодо аналізу дій учасників навчання з урахуванням наступних показників:

практичних дій чергової служби;

стійкості і безперервності зв'язку;

повноти виконання заходів за встановленим режимом діяльності;

ефективності прийнятих рішень, своєчасності їх доведення та чіткості їх виконання;

доцільності застосування способів захисту, організації заходів із всебічного забезпечення дій;

якості та повноти наявних і відпрацьованих під час навчання графічних, текстуальних документів, розрахунків, пропозицій, представлених донесень;

практичні дії спеціалізованих служб і формувань, дотримання ними

заходів безпеки.

Рекомендується порядок проведення розбору на розширеному засіданні комісії з надзвичайних ситуацій та складання тез доповіді керівника навчання за основу яких беруться матеріали: з аналізу дій учасників навчання, оцінки готовності на період проведення навчання суб'єкту господарювання до реалізації планів реагування на НС, цивільного захисту на особливий період та пропозиції щодо підвищення стану готовності та рівня підготовки органів управління та сил цивільного захисту суб'єкту господарювання до виконання завдань за призначенням у мирний час та в особливий період.

Складові оцінки готовності на період проведення навчання підприємства, установи, організації до реалізації планів реагування на надзвичайні ситуації, цивільного захисту на особливий період:

якість відпрацювання планувальних документів для організації діяльності з питань цивільного захисту;

стан утримання та підготовки до використання за призначенням захисних споруд цивільного захисту;

впровадження заходів із завчасного накопичення і підтримання у готовності засобів радіаційного та хімічного захисту; створення матеріального резерву та запасу майна цивільного захисту; стан підготовки керівного складу органів управління, спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту;

функціонування об'єктової (локальної) системи оповіщення та організації порядку доведення до персоналу інформації про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації;

організація заходів щодо забезпечення пожежної та техногенної безпеки.

На розборі навчання можуть розглядатися й інші питання, демонструватися відпрацьовані учасниками навчання карти, схеми, текстуальні документи, графіки, технічні рішення тощо.

На підставі матеріалів розбору керівником суб'єкту господарювання видається наказ про стан готовності підприємства, установи, організації до вирішення завдань цивільного захисту та в разі необхідності в установленому

порядку вносяться уточнення та зміни до відповідних планів реагування на надзвичайні ситуації, цивільного захисту на особливий період.

1.5. Інструктажі та консультації

З посередниками та працівниками, які на час навчання призначаються керівниками на навчальних місцях з практичного відпрацювання заходів і робіт майстрами виробничого навчання проводяться цільові інструктажі.

З урахуванням кількості працівників, які інструктуються доцільно застосовувати індивідуальний або груповий інструктаж.

На відміну від інших форм і методів навчання інструктаж носить цілеспрямований характер, він завжди проводиться в конкретній обстановці за завданнями, що вирішуються, відрізняється оперативністю надання майстрами виробничого навчання необхідних порад та рекомендації при розробці особистих планів та документів з практичного відпрацювання заходів і робіт на навчальних місцях.

Для проведення інструктажу майстри виробничого навчання, складають за довільною формою з дотриманням методичних вимог план інструктажу, якій є особистим робочим документом майстра та відображає мету, короткий зміст інструктажу, послідовність і організацію виконання практичної роботи, порядок одержання консультацій від майстра виробничого навчання і заслуховування ним звіту про виконану роботу.

Цільовий інструктаж починається з перевірки знань основних положень з проведення спеціального об'єктового навчання, тренування та порядку складання особистих планів.

При проведенні інструктажів застосовуються методи доведення інформації, пояснення, показу або комбіновані з іншими організаційними формами навчання.

Обсяг і зміст цільового інструктажу доцільно визначати залежно від виду робіт, що виконуватимуться та (або) будуть виконуватися.

Консультації є самостійною формою організації практичних занять, що

проводяться з метою надання допомоги керівникам спеціалізованих служб та формувань цивільного захисту у самостійної підготовки до відпрацювання практичних заходів за планом проведення спеціального об'єктового навчання.

Процес консультування майстром виробничого навчання спрямовується на роз'яснення послідовності проведення навчання та змісту практичних заходів у яких керівники спеціалізованих служб та формувань цивільного захисту беруть безпосередню участь.

2. Підготовка методичних матеріалів з проведення спеціальних об'єктових навчань (тренувань) з питань цивільного захисту.

Курсами в рамках методичного супроводу суб'єктів господарювання здійснюється робота з підготовки та розповсюдження методичних рекомендацій, методичних розробок та інших матеріалів з проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту. Майстри виробничого навчання виявляють, яких навчально-методичних матеріалів на суб'єктах господарювання недостатньо, разом з методичним кабінетом намічають послідовність та терміни їх виготовлення, у складі утворених центром творчих груп беруть участь у їх розроблені та апробації.

Методичні рекомендації з проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту розробляються на кожний окремий вид заходу практичної підготовки:

спеціальне об'єктове навчання суб'єкту господарювання, віднесеного до певної категорій цивільного захисту;

спеціальне об'єктове навчання суб'єкту господарювання, що не має категорії цивільного захисту, з чисельністю працюючих 50 і більше осіб;

спеціальне об'єктове навчання суб'єкту господарювання, що не має категорії цивільного захисту, з чисельністю працюючих менше 50 осіб;

об'єктове тренування вищого навчального закладу;

День цивільного захисту у загальноосвітньому навчальному закладі;

Тиждень безпеки дитини у дошкільному навчальному закладі;

спеціальне об'єктове тренування спеціалізованої служби цивільного захисту відповідного профілю спеціалізації (енергетики, захисту сільськогосподарських тварин і рослин, інженерної, комунально-технічної, матеріального забезпечення, медичної, зв'язку і оповіщення, протипожежної, торгівлі та харчування, технічної, транспортного забезпечення, охорони публічного (громадського) порядку);

спеціальне об'єктове тренування формування цивільного захисту відповідного профілю (рятувального, аварійно-відновлювального, аварійно-технічного, пожежного, інженерного, медичного, транспортного, ремонтного, радіаційного і хімічного спостереження, санітарної обробки людей, спеціальної обробки майна, одягу та транспорту, харчування, матеріально-технічного та продовольчого забезпечення, зв'язку, захисту сільськогосподарських тварин та рослин, обслуговування захисних споруд цивільного захисту):

спеціальне тренування формування у складі профільної територіальної спеціалізованої служби цивільного захисту;

особливості проведення спеціального тренування територіальної спеціалізованої служби цивільного захисту;

особливості проведення спеціального тренування територіального формування цивільного захисту.

Галузева специфіка та особливості проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту розкриваються у підготовлених курсах методичних розробках.

2.1. Методичні рекомендації щодо підготовки та проведення спеціальних об'єктових навчань (тренувань) з питань цивільного захисту

Методичні рекомендації представляють собою друковані видання, що пройшли редакційно-видавниче опрацювання, відповідають вимогам документів щодо їхнього оформлення та мають таку структуру: зміст, вступ (передмова), основний текст, перелік рекомендованих джерел, додатки, покажчик.

Зміст забезпечує доступність і ясність сприйняття інформації. У ньому наводиться структура методичного видання, перелік назв розділів (окремих питань) основного тексту.

Вступ (передмова) розкриває мету видання, формує основні завдання, що стоять перед суб'єктами господарювання.

Основний текст вміщує дидактично та методично опрацьований і систематизований навчально-методичний матеріал.

Перелік рекомендованих джерел окреслює нормативно-правові документи, що регламентують здійснення певного заходу, а також навчальних, інформаційно-методичних та довідкових видань присвячених розкриттю основного змісту видання.

Додатки збагачують, доповнюють або ілюструють основний текст змісту навчального видання.

Покажчик полегшує користування виданням. До покажчика включаються основні терміни та поняття, що зустрічаються в основному тексті.

1) Опрацювання основного тексту рекомендацій з проведення спеціальних об'єктових навчань з питань цивільного захисту.

При опрацюванні основного тексту рекомендацій зазначаються:

основні завданнями з підготовки та проведення, періодичність, строки проведення та склад учасників;

організація керівництва, функції керівника навчання, штабу керівництва, посередників, керівників на навчальних місцях з проведення практичних заходів;

підготовчі заходи з розроблення документів з організації та проведення навчання, підготовки апарату керівництва, посередників та органів управління і сил цивільного захисту, підготовки району (місць, об'єктів) навчання та засобів імітації;

основні методи роботи керівника навчання, заступників, посередників у ході навчання;

порядок відпрацювання навчальних питань за етапами навчання,

розіграшу та нарощування обстановки, організації роботи комісії з надзвичайних ситуацій, чергово-диспетчерської служби, об'єктових органів управління і сил цивільного захисту;

організація розбору проведеного навчання, підготовка матеріалів з аналізу дій його учасників;

оформлення звіту про проведення навчання та його результати.

Окремі акценти при викладі навчально-методичного матеріалу.

Керівником навчання є керівник підприємства, установи, організації. Штаб керівництва навчанням створюється як тимчасовий орган для забезпечення розробки документів з проведення навчання, підготовки навчально-матеріальної бази, пунктів управління, робочих місць тих, хто навчається, засобів зв'язку та оповіщення, організаційно-методичного керівництва навчанням та управління силами цивільного захисту, які беруть в ньому участь.

Посередники при тих, хто навчається, є представниками керівника навчання, які надають допомогу керівникові у проведенні навчання, а також здійснюють контроль за діями тих, хто навчається, та дотриманням ними заходів безпеки.

До проведення навчання залучаються: члени комісії з питань надзвичайних ситуацій, керівний склад і фахівці у складі органів з евакуації, штатного підрозділу з питань цивільного захисту, штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації об'єктового рівня, об'єктової аварійно-рятувальної служби, спеціалізовані служби цивільного захисту, чергова (диспетчерська) служба, формування цивільного захисту, а також працівники підприємства, установи, організації, яких планується залучити до проведення практичних заходів.

Підготовка керівництва та посередників для забезпечення успішного проведення навчання здійснюється на спеціально організованих керівником підприємства, установи, організації інструктивно-методичних заняттях, інструктажах, що проводяться територіальними курсами, навчально-

методичними центрами цивільного захисту та безпеки життєдіяльності.

Оцінка готовності (допуск) персоналу до проведення навчання здійснюється комісією підприємства, установи, організації, до складу якої включаються посадові особи, які виконують обов'язки, пов'язані із забезпеченням цивільного захисту, пожежної безпеки та охорони праці, а також представник відповідного територіального органу ДСНС України. Очолює її голова комісії з питань надзвичайних ситуацій підприємства, установи, організації.

Під час навчання виконуються практичні заходи, що дають змогу перевірити реальність планів реагування на надзвичайні ситуації, локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки, цивільного захисту на особливий період, визначити рівень готовності до вирішення завдань цивільного захисту керівного складу і фахівців підприємства, установи, організації, забезпечити взаємодію між об'єктовими спеціалізованими службами, формуваннями та органами управління ними, відпрацювати практичні дії персоналу, застосовуючи засоби захисту, в різних режимах функціонування єдиної державної системи цивільного захисту.

Навчання, тренування проводяться на навчально-матеріальній базі, що включає територію об'єкта з виробничими будівлями, спорудами, різного роду комунікаціями, а також спеціально створених навчальних місць.

Підготовка навчальних місць (ділянок) включає: створення завалів у зруйнованих частинах будівель, над сховищами, укриттями, підвалами, імітацію пожеж, забруднених ділянок, розміщення статистів, позначення ушкоджених комунальних і енергетичних мереж, інших комунікацій, а також технологічних елементів об'єктів.

Окремі питання, якщо об'єкт має свій житловий сектор, відпрацьовуються з залученням житлово-експлуатаційних органів та населення, яке мешкає на відповідній території.

При відпрацюванні питань з ліквідації аварій, які мають вплив на умови життєдіяльності населення, рішенням керівника навчання, тренування

призначається спеціальна інформаційна група з доведення до мешканців порядку оповіщення та дій у разі загрози або виникнення аварії на виробництві.

Недоліки у документах, що були розроблені у ході навчання, а також у діях тих, хто навчається, усуваються шляхом відпрацювання додаткових ввідних. При необхідності керівництво і посередники організують переробку документів та повтор дій тих, хто навчається.

Загальні заходи, що рекомендується відпрацьовувати при проведенні спеціальних об'єктових навчань незалежно від специфіки суб'єкта господарювання:

порядок розгортання місць для роботи комісії з питань надзвичайної ситуації, штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, забезпечення постійного чергування на системах зв'язку, оповіщення та обміну інформацією за відповідними напрямками;

способи отримання оперативних даних для аналізу обстановки (чергові та диспетчерські служби, сформовані оперативні групи, розвідувальні формування тощо) та організація взаємодії з професійними службами з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;

інформаційне забезпечення та оповіщення виробничого персоналу та населення, яке мешкає в зоні відповідальності об'єкту господарювання;

порядок застосування плану реагування на надзвичайні ситуації, плану цивільного захисту на особливий період;

відпрацювання порядку видачі приборів радіаційної розвідки та дозиметричного контролю, засобів індивідуального захисту та приведення до готовності щодо використання захисних споруд цивільного захисту;

організація радіаційного та хімічного спостереження, дозиметричного контролю;

забезпечення виконання рятувальних та інших невідкладних робіт;

питання з поновлення роботи об'єктів за наслідками надзвичайної ситуації та створення необхідних запасів матеріальних ресурсів;

Додатково:

а) При відпрацюванні практичних заходів з евакуації: обладнання місць для роботи органів з евакуації; уточнення списків для евакуації; готовність автотранспортних колон; уточнення піших колон, маршрутів їх руху та місць відпочинку.

б) При відпрацюванні практичних заходів на територіях можливого впливу радіаційних аварій:

ведення розвідки та дозиметричного контролю; введення режимів радіаційного захисту; проведення йодної профілактики, дезактивації місцевості, споруд, техніки та санітарної обробки.

в) При відпрацюванні практичних заходів на об'єктах підвищеної небезпеки:

захист від небезпечних речовин виробничого персоналу та населення прилеглих житлових кварталів;

оповіщення та доведення інформації про необхідні дії населення у разі виникнення надзвичайної ситуації;

підвищення сталості роботи в умовах надзвичайних ситуацій, зниження небезпеки виникнення вторинних осередків ураження.

2) Опрацювання основного тексту рекомендацій з проведення спеціальних об'єктових тренувань з питань цивільного захисту

При опрацюванні основного тексту рекомендацій зазначаються: основні завданнями з підготовки та проведення, періодичність, строки проведення та склад учасників; організація керівництва, функції керівника тренування, керівників на навчальних місцях з проведення практичних заходів; підготовчі заходи з розроблення документів з організації та проведення тренування; підготовки керівництва та учасників тренування; підготовки району (місць, об'єктів) тренування та засобів імітації; основні методи роботи керівника у ході тренування; порядок відпрацювання навчальних питань, розіграшу та нарощування обстановки; організація розбору проведеного тренування.

Окремі акценти при викладі навчально-методичного матеріалу.

Керівником тренування є керівник спеціалізованої служби, формування цивільного захисту, ним особисто здійснюються підготовка та проведення такого тренування.

Для підготовки місць (ділянок) практичного виконання заходів та засобів імітації за рішенням керівника суб'єкту господарювання можуть призначатися керівники на навчальних місцях, а також статисти. Для імітації осередків ураження використовуються імітаційні засоби, кожному статисти видається імітаційний талон.

До проведення навчання залучаються: керівний склад і фахівці у складі штатного підрозділу з питань цивільного захисту, чергової (диспетчерської) служби, працівники відповідної спеціалізованої служби, формування цивільного захисту.

Підготовка керівника тренування здійснюється завчасно під час проходження ним функціонального навчання, в рік проведення тренування він може отримати необхідну консультаційну допомогу від майстра виробничого навчання у терміни визначенні План- графіком проведення практичної підготовки осіб керівного складу і фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів цивільного захисту на підприємствах, установах, організаціях на рік.

Перед проведенням тренування штатними працівником з питань цивільного захисту у визначений планом-календарем тренування час здійснюється огляд готовності персоналу до проведення тренування. На огляд готовності формування виводяться повністю укомплектованими персоналом, технікою, засобами малої механізації, приладами, інструментами, засобами індивідуального захисту та іншим табельним майном

Під час тренування виконуються практичні заходи, що дають змогу перевірити готовність спеціалізованої служби, формування цивільного захисту до виконання завдань за призначенням, відпрацювати практичні дії персоналу, застосовуючи засоби захисту, в різних режимах функціонування єдиної державної системи цивільного захисту.

Тренування починаються з приведення спеціалізованої служби, формування у готовність. Здійснюється оповіщення і збір персоналу, отримання табельного майна, екіпірування, висування із району збору до місць виконання робіт.

З прибуттям в район проведення робіт, доводиться до персоналу обстановка і ставляться задачі, шляхом отримання ними індивідуальних або групових, у разі поділу служби, формування на структурні підрозділи, спеціальних завдань, в яких відповідно до затверджених функціональних обов'язків персоналу служби, формування вказується: загальна обстановка, часткова обстановка, що необхідно виконати, час початку і закінчення робіт. Додатково: при роботі на місцевості, що заражена радіоактивними речовинами, вказується допустима доза радіоактивного опромінення; небезпечними хімічними речовинами - час знаходження на зараженій території та інше.

В ході відпрацювання навчальних питань з організації та проведення рятувальних та інших невідкладних робіт створюється навчальна обстановка, що дозволяє в умовах, найбільш наближених до реальних, здійснити:

загальну або спеціальну розвідку;

припинення дії або впливу небезпечних факторів, викликаних надзвичайної ситуацією;

локалізацію зони надзвичайної ситуації; пошук та вилучення уражених з зруйнованих будівель та споруд або палаючих, загазованих, затоплених і задимлених приміщень;

вивіз (виведення) персоналу з небезпечних зон та обмеження доступу в зону надзвичайної ситуації, здійснення карантинних та інших обов'язкових санітарно-протиепідемічних заходів;

санітарну обробку людей, ветеринарну обробку тварин, дезактивацію, дезінфекцію і дегазацію техніки, засобів захисту і одягу, знезаражування території і споруд, продовольства, води, продовольчої сировини і фуражу.

усунення пошкоджень у мережах та системах газових, енергетичних, водопровідних, каналізаційних, теплових і виробничих комунікацій, ремонт і

відновлення пошкоджених та зруйнованих ліній зв'язку;

укріплення або руйнування конструкцій будівель і споруд, які загрожують обвалом або перешкоджають безпечному проведенню рятувальних робіт;

запобігання подальшому руйнуванню і втратам, викликаних вторинними наслідками НС;

організацію надання необхідної допомоги постраждалим внаслідок НС.

2.2. Методичні розробки з проведення спеціальних об'єктових навчань (тренувань) з питань цивільного захисту

Методичні розробки з проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту можуть представляти собою електронні видання, що базуються на використанні комп'ютерних технологій та зберігаються в електронному вигляді або друковане видання, що відповідають вимогам документів щодо їхнього оформлення.

Методичні розробки складаються курсами за результатами підготовлених за участю майстрів виробничого навчання показових та планових спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту та мають за мету врахувати галузеву специфіку, особливості та досвід їх проведення на конкретних суб'єктах господарювання.

Методичні розробки мають таку структуру: методичні рекомендації як роз'яснення з питання підготовки та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань; варіанти відпрацьованої документації з підготовки та проведення спеціального об'єктового навчання (тренування) конкретного суб'єкту господарювання.

3. Перелік основних документів, які відпрацьовуються учасниками заходів практичної підготовки, їх форми та зміст.

Відповідно до Рекомендації щодо «Про проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту» додаток до листа

ДСНС України від 26.04.2017 року та з метою якісної підготовки і проведення заходів практичної підготовки підприємством (установою, організацією) за методичною допомогою педагогічних працівників НМЦ ЦЗ та БЖД доцільно розробляти:

На спеціальне об'єктове навчання і тренування на підприємствах (в установах, організаціях):

наказ про підготовку та проведення спеціального об'єктового навчання, тренування;

план проведення спеціального об'єктового навчання, тренування;

план об'єкта з графічним показом пунктів відтворення обстановки та переліком засобів імітації, ділянок, рубежів розгортання сил і засобів для відпрацювання практичних заходів та їх змісту – як окремий документ або додаток до плану навчання, тренування;

почасовий графік введення ввідних – як окремий документ або додаток до плану навчання, тренування;

табелі термінових донесень за навчанням, тренуванням;

наказ про створення комісії з оцінки готовності (допуску) персоналу до проведення спеціального об'єктового навчання (комісії з попереднього контролю знань і умінь учасників спеціального об'єктового тренування за програмою загальної підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях);

акт за результатами роботи комісії з оцінки готовності (допуску) персоналу до проведення навчання (результатів контролю знань і умінь учасників тренування);

звіт про результати проведення спеціального об'єктового навчання, тренування;

наказ керівника підприємства, установи, організації про результати проведення заходу практичної підготовки до дій у надзвичайних ситуаціях;

інші документи які можуть бути відпрацьовані для підготовки та проведення спеціального об'єктового навчання (тренування) (календарний план підготовки комплексного об'єктового навчання, часткові плани заступників,

помічників керівника навчання (тренування), витяг з почасового графіка нарощування обстановки з переліком ввідних для посередників тощо).

На об'єктові тренування з питань цивільного захисту у вищих навчальних закладах:

наказ про підготовку та проведення спеціального об'єктового навчання, тренування;

план проведення спеціального об'єктового навчання, тренування;

план об'єкта з графічним показом пунктів відтворення обстановки та переліком засобів імітації, ділянок, рубежів розгортання сил і засобів для відпрацювання практичних заходів та їх змісту – як окремий документ або додаток до плану навчання, тренування;

почасовий графік введення ввідних – як окремий документ або додаток до плану навчання, тренування;

табелі термінових донесень за навчанням, тренуванням;

наказ про створення комісії з оцінки готовності (допуску) персоналу до проведення спеціального об'єктового навчання (комісії з попереднього контролю знань і умінь учасників спеціального об'єктового тренування за програмою загальної підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях);

акт за результатами роботи комісії з оцінки готовності (допуску) персоналу до проведення навчання (результатів контролю знань і умінь учасників тренування);

звіт про результати проведення спеціального об'єктового навчання, тренування;

наказ керівника підприємства, установи, організації про результати проведення заходу практичної підготовки до дій у надзвичайних ситуаціях;

інші документи які можуть бути відпрацьовані для підготовки та проведення спеціального об'єктового навчання (тренування) (календарний план підготовки спеціального об'єктового навчання, часткові плани заступників, помічників керівника навчання (тренування), витяг з почасового графіка нарощування обстановки з переліком ввідних для посередників тощо).

На об'єктові тренування з учасниками навчально-виховного процесу загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладів щодо дій у надзвичайних ситуаціях та при виникненні пожеж і проведення ними «Дня цивільного захисту».

Наказ про підготовку та проведення тренування з учасниками навчально-виховного процесу і «Дня цивільного захисту»;

план проведення тренування з учасниками навчально-виховного процесу і «Дня цивільного захисту»;

календарний план підготовки тренування з учасниками навчально-виховного процесу і «Дня цивільного захисту»;

план об'єкту з графічним показом ділянок, рубежів, пунктів відтворення обстановки та переліком засобів імітації;

часткові плани роботи посадових осіб, які призначені наказом керівника навчального закладу відповідальними за окремі напрями роботи з питань цивільного захисту, а також з підготовки та проведення тренування з учасниками навчально-виховного процесу і «Дня цивільного захисту»;

план-графік проведення тренування і «Дня цивільного захисту»;

перелік ввідних за Планом реагування на надзвичайні ситуації (витягом з Плану реагування на надзвичайні ситуації);

звіт про підсумки проведення тренування з учасниками навчально-виховного процесу і «Дня цивільного захисту»;

сценарії агітаційно-пропагандистських заходів за планом «Дня цивільного захисту» на теми захисту населення від надзвичайних ситуацій;

суддівську документацію з різних змагань та вікторин за планом «Дня цивільного захисту»;

наказ керівника навчального закладу про результати проведення заходу практичної підготовки до дій у надзвичайних ситуаціях з планом усунення недоліків.

На об'єктові тренування з учасниками навчально-виховного процесу дошкільних навчальних закладів щодо дій у надзвичайних ситуаціях та при

виникненні пожеж і проведення «Тижня безпеки дитини»:

наказ про підготовку та проведення тренування з учасниками навчально-виховного процесу і «Тижня безпеки дитини»;

план проведення тренування з учасниками навчально-виховного процесу і «Тижня безпеки дитини»;

календарний план підготовки тренування з учасниками навчально-виховного процесу і «Тижня безпеки дитини»;

часткові плани роботи посадових осіб, які призначені наказом керівника навчального закладу відповідальними за окремі напрями роботи з питань цивільного захисту, а також з підготовки та проведення тренування з учасниками навчально-виховного процесу і «Тижня безпеки дитини»;

перелік ввідних за Планом реагування на надзвичайні ситуації (витягом з Плану реагування на надзвичайні ситуації);

звіт про підсумки проведення «Тижня безпеки дитини» в дошкільному навчальному закладі;

наказ керівника навчального закладу про результати проведення заходу практичної підготовки до дій у надзвичайних ситуаціях.

На об'єктове тренування спеціалізованої служби (формування) цивільного захисту:

наказ про підготовку та проведення об'єктового тренування спеціалізованої служби (формування) цивільного захисту;

план-календар тренування;

тактичні завдання формуванням цивільного захисту;

план об'єкта зі схемою практичного виконання робіт;

звіт про підсумки.

На спільне об'єктове тренування спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту:

наказ про підготовку та проведення спільного об'єктового тренування спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту;

план проведення спільного об'єктового тренування спеціалізованих

служб і формувань;

тактичні завдання формуванням цивільного захисту;
план об'єкта зі схемою практичного виконання робіт;
звіт про підсумки.

Список використаних джерел:

1. Кодекс цивільного захисту України, прийнятий 2.10.2012 р.
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях».
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 № 443 «Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту»
4. Постанова Кабінету міністрів України від 23 жовтня 2014 № 819 «Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту.
5. Постанова КМУ від 9 жовтня 2013 р. № 787 «Про затвердження Порядку утворення, завдання та функції формувань ЦЗ
6. Постанова КМУ від 30 жовтня 2013 р. № 841 «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру».
7. Постанова КМУ від 8 липня 2015 року № 469 «Про затвердження Положення про спеціалізовані служби цивільного захисту».
8. Наказ МВС України від 29.05.2014 №523 «Про затвердження Типового положення про територіальні курси, навчально-методичні центри цивільного захисту та безпеки життєдіяльності».
9. Наказ МВС України від 21.10.2014 №1112 «Про затвердження Положення про організацію навчального процесу з функціонального навчання».

10. Наказ МВС України від 30.12.2014 №1417 «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні».

11. Наказ МВС України від 31.01.2015 №113 «Про затвердження Примірного положення про формування цивільного захисту».

12. Наказ МНС України від 15.08.2007 № 557 «Про затвердження Правил техногенної безпеки у сфері цивільного захисту на підприємствах, в організаціях, установах та на небезпечних територіях».

13. Наказ ДСНС України від 06.06.2014 № 310 «Про затвердження Програми загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях» (у редакції наказу ДСНС України 08.08.2014).

14. Наказ ДСНС України від 12.07.2016 № 335 «Про затвердження Примірного переліку документів з питань цивільного захисту, що розробляються центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання».

15. Рекомендації щодо «Про проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту» додаток до листа ДСНС України від 26.04.2017 року

16. Організаційно-методичні вказівки з підготовки працюючого населення до дій у надзвичайних ситуаціях, затвержені наказом ДСНС України від 19.02.2016 року № 83.

17. Осипенко С.І. Поради майстру виробничого навчання курсів цивільного захисту. Методичний посібник. Київ. 2017.

18. Волянський П.Б., Михайлов В.М., Парталян С.А. та інш. Загальна підготовка працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях. Методичний посібник. Київ, 2015.